

Školní vzdělávací program

Školní družiny

ZŠ Tupesy

Identifikační údaje

Název školy:	Základní škola a mateřská škola, Tupesy, příspěvková organizace
Sídlo školy:	687 07 Tupesy 112
IČO:	75 021 641
Ředitel školy:	Mgr. Štěpán Kubiš
Zástupkyně ředitele:	Mgr. Karla Milošová

Kontakty:

- ☎ 572 597 131, 605 148 900
- ✉ info@zstupesy.cz
- 🌐 www.zstupesy.cz

Pracovník pro informace: Mgr. Štěpán Kubiš, ředitel školy

Zřizovatel: Obec Tupesy, 687 07 Tupesy 135, IČO: 542 393
Starosta: Bc. Jiří Kula
www.tupesy.cz
email: info@tupesy.cz
telefon: 572 597 115

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2024

Pedagogická rada projednala dne: 26. 8. 2024

.....
*Mgr. Štěpán Kubiš,
ředitel školy*

A. Charakteristika zařízení

Školní družina je součástí Základní školy a mateřské školy, Tupesy, příspěvkové organizace a skládá se z jednotlivých oddělení. ŠD navštěvují žáci v 1. – 4. ročníku. Žáci jsou přijímáni do ŠD na jeden školní rok. **Výjimečnost** zařízení spočívá především v jeho příznivé poloze, dětské a sportovní hřiště je přímo v areálu školy, škola se nachází v klidné lokalitě uprostřed obce Tupesy.

B. Cíle vzdělávání

Cílem je prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit žáky žádoucími vědomostmi a dovednostmi. Formou hry rozvíjet zdravou osobnost s vlastními názory a postoji, která se bude schopna orientovat v současné společnosti.

Konkrétní cíle výchovy a vzdělávání:

- rozvíjet celkovou osobnost žáků (osvojování základních společenských hodnot)
- podněcovat logické a tvořivé myšlení, fantazii, motivovat k námětově bohaté a pestré činnosti
- vést k otevřené komunikaci, toleranci, ohleduplnosti
- motivovat ke smysluplnému využívání volného času, organizování a plánování
- probouzet zájem a chuť činnosti dokončit
- umožnit seberealizaci ve skupině i individuálně, zvládnout herní situace
- dopřát odpočinek a regeneraci sil dle individuálních potřeb žáků
- rozvíjet a uplatňovat hygienické návyky
- dodržovat vnitřní řád ŠD
- respektovat názory druhých
- prohlubovat zvědavost a odvahu projevit se
- udržovat povědomí o tradicích
- vést k zodpovědnému chování k ostatním, sobě samému, přírodě
- získávat znalosti o životním prostředí a jeho ochraně

C. Délka a časový plán vzdělávání

Časový plán a jeho obsah je rozpracován od září do června s tím, že bude průběžně doplňován, obměňován i pozměňován. Program činností je plánován do tematických celků, jednotlivé části směřují k plnění klíčových kompetencí.

Žáci jsou přijímáni do ŠD na jeden školní rok. Provoz ŠD je denně od pondělí do pátku od 11:20 hodin do 16:30 hodin.

D. Formy vzdělávání

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat pro rozvíjení svých zájmů a potřeb. Zájmová činnost je realizována formou výtvarných, pracovních-technických, sportovních-pohybových, literárně-dramatických a jazykových, hudebních, sebevzdělávacích a přírodovědných aktivit.

Vzdělávání v ŠD probíhá formou pravidelných (odpočinkových, řízených, rekreačních činností a přípravy na vyučování) a příležitostných činností. Základem veškerých činností je hra založená na vytváření zážitků, které rozšiřují vědomosti, dovednosti, navozují kladné emoce. Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času, tj. dobrovolnost, zajímavost a snaha o podpoření aktivity žáků.

Formy činností

pravidelné činnosti:

odpočinkové

řízené zájmové

rekreační

příprava na vyučování

odpočinkové činnosti

Slouží k zajištění klidu po obědě. Jsou to činnosti klidné, duševní a nenáročné.

- odpočinek na koberci, vlastní aktivita dětí
- klidné, stolní a společenské hry
- komunitní kruh = možnost diskuse, vyjádření názoru, stanovisek, pocitů bez ostychu, řešení problému, poznávání, urovnávání konfliktů
- předčítání pohádek, povídek, pověstí
- poslech CD
- volné kreslení, omalovánky
- námětové hry, smyslové hry

řízené zájmové činnosti

- poučení o bezpečnosti před každou činností a akcí
- výtvarné, pracovní-technické, sportovní-pohybové, literárně-dramatické a jazykové, hudební, sebevzdělávací a přírodovědné aktivity
- tyto činnosti jsou realizovány na základě konkrétního složení daného oddělení ŠD

rekreační činnosti

Rekreační činnosti mají charakter pohybové aktivity, pokud možno na čerstvém vzduchu.

- využití tělocvičny a hřiště ve vyhrazených hodinách
- všechny sezónní činnosti – sáňkování, koulování, pouštění draka atd.
- vycházky po okolí

příprava na vyučování

Příprava na vyučování probíhá formou didaktických her, besed, vycházek, četby aj.

Odpočinkové, rekreační a řízené zájmové činnosti jsou realizovány dle skladby týdne. Environmentální výchova se prolíná téměř všemi činnostmi.

příležitostné činnosti:

- výchovné, vzdělávací, zájmové a tematické rekreační činnosti, projektové dna a aktivity organizované nepravidelně dle potřeb žáků a možností ŠD
- besídky pro zákonné zástupce, výstavy, výlety za poznáním, divadelní představení, kino
- tyto činnosti nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby zaměstnání

E. Klíčové kompetence

Kompetence k učení – žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektní učení vhodné způsoby, umí kriticky zhodnotit své výkony, všímá si souvislosti mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a dává je do souvislosti, zkušenosti uplatňuje v praxi a v dalším učení.

Kompetence k řešení problémů – žák si všímá dění a problémů, které ho motivují k řešení podobných situací, promýšlí a plánuje řešení problému, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, dovede se přizpůsobit změnám, je flexibilní, učí se svá rozhodnutí obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý.

Komunikativní kompetence – žák ovládá řeč a mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit své vlastní názory, komunikuje bez ostychu se svými vrstevníky a s dospělými, účinně se zapojuje do diskuse, umí řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity k sobě samému a ke svému okolí řečí, gestem i písemně, využívá komunikativní prostředky, z informací si vybírá, komunikuje kultivovaně.

Sociální a interpersonální kompetence – žáci se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, k úkolům a povinnostem přistupují zodpovědně, uvědomují si, že zodpovídají za své činnosti, rozpoznávají vhodné a nevhodné chování, podílí se na utváření příjemné atmosféry v oddělení, dokážou se prosadit i podřídit, přijmou kompromis, jsou schopni respektovat jiné, jsou solidní.

Občanské kompetence – žáci si uvědomují svá práva i práva jiných, vnímají nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dovedou se jim bránit, dbají na osobní zdraví své i jiných, respektují a posilují sociální a kulturní prostředí, váží si kulturního dědictví, které chrání, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

Kompetence k trávení volného času – žáci umí trávit volný čas, orientují se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací, umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

F. Obsah vzdělávání

Obsah výchovně vzdělávací činnosti je založen na činnostech vyplývajících především ze zájmů žáků. Dbáme na zachování těchto požadavků: dobrovolnost, zajímavost, citlivost, seberealizace, aktivita. Výchovně vzdělávací okruhy jsou vybrány s ohledem na věk žáků navštěvujících ŠD.

Metody práce

- rozhovor, komunitní kruh
- vyprávění, vysvětlování

- vlastní prožitek žáka, zážitek
- nápodoba
- popis
- možnost volby
- motivace
- kvízy, křížovky, rébusy
- multimédia
- didaktické, námětové, pohybové hry
- besedy, projekty, ankety
- dramatizace
- relaxace

Člověk a jeho svět

Tato oblast se dělí do pěti témat. Každé z nich je pak rozpracováno do dalších dílčích podtémat a okruhů, které dále tvoří obsah vzdělávání v průběhu celého školního roku. Vzdělávací program má dlouhodobý charakter. V rámci tohoto programu je tvořen RVP pro základní vzdělávání, ve kterém jsou konkretizovány výchovně – vzdělávací okruhy a jednotlivé činnosti.

Místo kde žijeme

- **Náš domov**
 - stavíme dům ze stavebnic, krabic
 - zařizujeme náš pokoj - vystřihujeme a lepíme z papíru, kreslíme plánky pokoje a domu
 - vyprávíme si o životě naší rodiny
 - kreslíme a malujeme zážitky ze společných výletů a akcí naší rodiny
 - víme, co kdo v naší rodině dělá - rozhovory, kresba, malba, koláž
- **Škola**
 - seznamujeme se se školním prostředím a okolím školy
 - bezpečná cesta do školy, všímáme si dopravních značek
 - dodržujeme školní řád a řád školní družiny
 - zdobíme prostory ŠD
- **Naše obec**
 - důležitá místa v obci (obecní úřad, zdravotní středisko, knihovna, hasičská zbrojnice, obchod, hřiště ...)
 - orientace v obci
 - povědomí o vedení obce
 - historické památky (Muzeum tupeské keramiky, kaple ...)
 - vytváříme si vztah k našemu bydlišti
- **Tradice v našem regionu**
 - zvyky našeho regionu (hody, slavnosti vína, vynášení Mařeny, Mikuláš ...)

- čteme si pověsti našeho kraje
- Česká republika - srdce Evropy
 - známe naše hlavní město (historické památky, důležité instituce ...)
 - při pracovních činnostech stavíme společně město (kostky, lego, seva ...)
 - práce s encyklopedií a mapou
 - učíme se vyhledávat informace na internetu

Lidé kolem nás

- Kamarádi ve škole a v životě
 - vytváření pozitivního prostředí ve ŠD - vztahy se spolužáky, ohleduplnost, tolerance, respekt
 - důležitost kamarádů v našem životě - přátelství, opora, pomoc ...
- Každý jsme jiný
 - respektujeme lidi s různými poruchami - ADHD, autismus, smyslové poruchy ...
 - tolerujeme odlišnosti - národnostní menšiny, náboženské vyznání, lidské vlastnosti ...
- Jak se správně chovat
 - základy slušného chování - stolování, dopravní prostředky, pozdrav
 - úcta k sobě samému, druhým a starším
 - solidarita - humanitární projekty (Krabice od bot ...)

Lidé a čas

- Náš denní režim
 - známe svůj režim dne - co děláme ráno, v poledne a večer, kdy jsem ve škole ...
- Orientace v čase
 - orientujeme se v minulosti, přítomnosti, budoucnosti
 - rok v jeho proměnách - roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny
 - časová osa, plánování
- Svátky a oslavy
 - význam lidových tradic - Vánoce, Velikonoce, masopust, Den matek ...)
 - jak slavíme v naší rodině
 - dodržování tradic v rodině

Rozmanitost přírody

- Příroda okolo nás
 - porovnávání změn v přírodě dle ročního období
 - využití přírodnin k výtvarné a pracovní činnosti
 - modelujeme ovoce a zeleninu
 - na vycházkách poznáváme květiny, stromy, živočichy
- Roční období
 - všímáme si změn v přírodě v souvislosti s ročními obdobími (rostliny, zvířata, počasí)

- Počasí
 - čteme pranostiky
 - provádíme jednoduché pokusy s vodou
- Chráníme životní prostředí
 - ochrana přírody - třídění odpadu, sběr papíru
 - využíváme recyklované materiály ke tvoření
 - besedujeme o černých skládkách

Člověk a jeho zdraví

- Poznáváme své tělo
 - obkresluje kamaráda, popisujeme části těla
 - hrajeme pohybové hry - např. „Hlava, ramena, kolena ...“
- Pečujeme o své zdraví
 - upevňujeme základní hygienické návyky
 - sestavujeme zdravý jídelníček podle potravinové pyramidy
 - uvědomujeme si důležitost vitamínů
- Chodíme ven každý den
 - při příznivém počasí upřednostňujeme pobyt venku
 - předcházíme úrazům, učíme se základům první pomoci
 - známe důležitá telefonní čísla

G. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními potřebami je dle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začleňování do aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost a vzájemná spolupráce se zákonnými zástupci, ŠPP, třídními učiteli, výchovnou poradkyní a školní psychologkou. Většina těchto žáků je integrovaná do běžných oddělení školní družiny. Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí ŠD doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmu.

H. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání ve ŠD

Kapacita ŠD je 70 žáků. O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy. Přednostně jsou přijímáni žáci mladší a dojíždějící, kteří využívají školní družinu v plném rozsahu. Žáci jsou přijímáni do ŠD na jeden školní rok. Zákonní zástupci mohou písemně žáka z činnosti ŠD odhlásit, ředitel školy takové žádosti vyhově.

I. Materiální podmínky ve ŠD

K úspěšné pedagogické práci jsou důležité nejen činnosti, které žákům nabízíme, ale také materiální podmínky, v nichž s nimi pracujeme:

- bezpečnost
- snadné udržování pořádku a čistoty
- nehluknost, řádné osvětlení, žaluzie

- dostatek prostoru
- nábytek vhodný pro věkovou kategorii
- koberce
- stolní hry, pomůcky, sportovní náčiní, knihy, časopisy
- audio, počítače

Materiální podmínky se průběžně doplňují a zlepšují v rámci finančních možností organizace tak, aby prostředí a vybavení přitahovalo žáky svou atraktivností. Finanční prostředky pro vybavení ŠD jsou čerpány nejen z vlastních prostředků školy, ale také ze sponzorských darů. Prostor školní družiny splňuje estetická kritéria a přináší inspiraci pro sociální kontakty a komunikaci.

J. Personální podmínky, kvalifikovanost ve ŠD

Ve školní družině pracuje v každém oddělení 1 vychovatelka. Vychovatelky ŠD jsou pro svou práci plně kvalifikované. Systematicky si rozšiřují své vědomosti a pedagogické dovednosti v rámci DVPP formou akreditovaných vzdělávacích kurzů a aktivním samostudiem.

K. Ekonomické podmínky ŠD

Přihlášením dítěte do ŠD vzniká zákonným zástupcům povinnost hradit úplatu ve výši stanovené zřizovatelem školského zařízení. Platba proběhne bezhotovostně (platební údaje obdrží žák v ŠD, splatnost je 14 dnů) nebo přímo do pokladny školy. Poplatek za ŠD je placen ve dvou dílčích platbách: září - prosinec a leden - červen. Ředitel školy může rozhodnout o snížení nebo prominutí úplaty ve ŠD na základě odůvodněné žádosti zákonných zástupců (pokud je poskytován sociální příplatek, dávky pěstounské péče, nebo se žák účastní více činností školského zařízení). Účastníkovi náleží vrácení části úplaty za následující celé měsíce, kdy přestane žák školní družinu navštěvovat.

L. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví ve ŠD

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví je jednou z nejdůležitějších povinností ŠD, bezpečnost a ochranu zdraví je nutné zajistit při každé činnosti. Ve ŠD je bezpečnost zajištěna vytvářením bezpečného prostředí, které je dáno pevným režimem, stálým dozorem vychovatelek, zajištěním bezpečného prostředí při pobytu mimo třídu a budovu školy.

1. Za bezpečnost žáků ve ŠD odpovídají vychovatelky od příchodu do ŠD až do jejich odchodu ze ŠD.
2. Žáci i zákonní zástupci jsou na začátku školního roku seznámeni s podmínkami bezpečnosti práce a ochrany zdraví, vnitřním řádem ŠD. V průběhu roku jsou opakovaně o bezpečnosti práce a ochrany zdraví informováni a poučováni.
3. Přihlížíme k základním fyziologickým potřebám žáků, vytváříme podmínky pro jejich zdravý vývoj, předcházíme vzniku sociálně patologických jevů.